

Svar på remiss

Förstärkningsundervisning i skolan - En försöksverksamhet för fler behöriga elever SOU 2024:94

Utbildningsdepartementet U2025/00079

Kommunens ställningstagande

Sammanfattningsvis ställer sig Luleå kommun sig till övervägande del positiv till förslagen i betänkandet både till innehåll och metod men bidrar med några synpunkter. Det är positivt att genomföra en försöksverksamhet inför en större förändring. Det ger möjlighet att i svensk kontext pröva och jämföra olika modeller såsom halvklassundervisning, elevurval i vissa eller alla årskurser under en treårsperiod. I betänkandet framgår att övriga nu pågående utredningar tas i beaktande för att harmonisera med varandra, vilket uppskattas för att alla delar ska bidra till en bra helhet.

Sammanfattning

Detta remissvar har beslutats i barn- och utbildningsnämnden. Övriga delaktiga har varit skolchefens ledningsgrupp, utvecklingsledare för grundskola. Vi har inga synpunkter angående förslagen på ny författningstext. Däremot ges synpunkter i några av avsnitten.

Yttrande

7.1 En treårig försöksverksamhet med förstärkningsundervisning

7.1.1 Försöksverksamhetens syfte och inriktning

Försöksverksamheten som föreslås ger möjlighet att i svensk kontext pröva och jämföra olika modeller såsom halvklassundervisning i låg och mellanstadiet och elevurval under begränsade perioder för åk 1–9. Det är positivt att modellen halvklass i försöksverksamheten riktas till de yngsta eleverna samt att formen för den utökade undervisningstiden tydliggörs till form och i vilka ämnen (svenska, svenska som andraspråk samt matematik) den ska ske.

Synpunkt: Även om fokus är på elever som har svårt att nå målen vill vi lyfta elever som kan behöva extra stöd i form av mer utmaningar.

Förstärkningsundervisning i halvklass kan också möta dessa elevers behov

genom att lärare ges mer tid för varje elev. Även elever som har mycket lätt för lärande eller är särskilt begåvade kan misslyckas i skolan om de inte får det stöd i form av utmaningar via lärarstöd.

7.1.2 Förstärkningsundervisningens omfattning och utformning

Förslaget om att förstärkningsundervisning i svenska eller svenska som andraspråk ska omfatta fler förstärkningstimmar på lågstadiet än i senare stadier är bra. I matematik ska förstärkningsundervisning omfatta lika många förstärkningstimmar i alla stadier.

Synpunkt: det hade varit önskvärt att halvklasslektioner även kunde testas i högstadiet under försöksperioden även om vi instämmer i att insatserna ger mest effekt i låg- och mellanstadiet. Det hade varit intressant att ta del av effekten av halvklassundervisning även på högstadiet för att kunna jämföra med modellen elevurval. När lämplig form för förstärkningsundervisning eventuellt beslutas efter försöksverksamheten bör effekten på lång sikt bli att stödbehovet minskar i högstadiet pga. insatserna i låg- och mellanstadiet.

Synpunkt: Halvklasslektioner kan vara att föredra, de kommer alla elever till del jämfört med elevurval. Vid elevurval ska förstärkningsundervisning ske under max 8 veckor utöver elevernas ordinarie schema för klassen, vilket kan uppfattas negativt tex med längre skoldagar eller att del av lunchrast används till förstärkningsundervisning.

Elevurval kan också vara svårare att organisera rent tjänstemässigt då det ska vara utöver ordinarie klassschema.

Positivt att ange en maximal gruppstorlek vid modellen elevurval, det ger en tydlig signal om att det är något annat än intensivundervisning en till en som avses.

7.2 En permanent reglering för förstärkningsundervisning

”Bedömning: Efter att försöksverksamheten har avslutats bör en permanent reglering om förstärkningsundervisning med förstärkningstimmar i ämnena svenska, svenska som andraspråk och matematik införas i grundskolan och sameskolan. Antalet förstärkningstimmar och deras fördelning bör regleras i timplanen. Även en reglering om elevernas fördelning på klasser eller grupper och om klass- och gruppstorlekar bör övervägas.

Skolverket bör få i uppdrag att ta fram en fördelningsnyckel på skolenhetsnivå som stöd till kommunernas fördelning av resurserna till förstärkningsundervisning. Fördelningsnyckeln bör vara stadiindelad och baseras på för stadiet relevanta kunskaps-mått.”(s.212)

Synpunkter: Ifall försöksverksamheten permanentas behöver den regleras tydligt i alla de delar som den berörs dvs timplan, klasstorlekar m.m. som nämns i betänkandet om ett likvärdigt förfarande önskas. En permanent reglering av förstärkningsundervisning samt det som nämns om reglering av övrig undervisningsorganisation tex klasstorlekar förutsätter även att detta omfattas av finansieringsprincipen då huvudmän inte har möjlighet att efterleva den då den medför kostnader i form av mer lärarresurs.

Synpunkt: Val av utformning av förstärkningsundervisning vid en permanent reglering Under denna rubrik diskuteras de olika möjliga modellerna för förstärkningsundervisningen kopplad till olika stadier och kostnader. På sidan 217 kan vi läsa ”Givet detta skulle det vara möjligt att argumentera för att staten, även om förstärkningsundervisning ska ges som halvklassundervisning, endast ersätter huvudmännen för ökade kostnader i förhållande till andelen elever som riskerar att inte nå målen.” Detta skulle inte bidra till långsiktighet, tydlighet och trygghet för planering på huvudmannas- och skolenhetsnivå. Andelen elever som riskerar att inte nå målen utifrån olika bakgrundsfaktorer varierar från år till år. Det blir en osäkerhet främst på rektors/skolenhetsnivå att tjänsteplanera då det blir en osäkerhet kring vilka medel man har till förfogande för att exempelvis planera för halvklasslektioner. Många skolor har redan idag svårt att hålla budgeten och den pågående elevminskningen bidrar till än mer utmanande ekonomisk situation. Det kan också skapa osäkerhet hos lärare om anställningsgraden varierar beroende på om skolan har råd med halvklasslektioner inte. Om detta är något som övervägs bör även olika finansieringsmodeller testas under försöksverksamheten och noggrant analyseras för att slutresultatet ska bli det bästa för elever, lärare, rektorer och huvudmän.

Ett exempel på en reform som försvårar är karriärtjänstreformen när det gäller pott 2. Vi har i Luleå enstaka grundskola som har fått tilldelning utifrån pott 2 men då elevernas bakgrundsfaktorer varierar från ett läsår till ett annat har det medfört att ena året har skolan tilldelats 2 förstelärartjänster från pott 2 för

att till nästa läsår inte tilldelas någon från den nationellt riktade tilldelningen. Detta ger ingen framförhållning varken på skol- och huvudmannanivå.

7.3 Färdighetstränande och språkstärkande sommarlovskola för elever som behöver det

Färdighetstränande och språkstärkande sommarlovskola för elever som behöver det är ytterligare ett förslaget i betänkandet. Dessa åtgärder riktas till alla elever som behöver utveckla sina färdigheter i det svenska språket. Statsbidraget och sommarlovskolan bör enligt förslaget omfatta elever i årskurs 1–9 i grundskolan och elever på introduktionsprogrammet språkinträdning i gymnasieskolan. Det bör vara frivilligt för huvudmannen att anordna sommarlovskola.

Synpunkt: Alternativa förslag som har övervägts (s.223) Andra alternativ som övervägts är att verksamhetens skulle bli obligatorisk att anordna för huvudmän. Vi ställer oss bakom de skäl som talar mot detta. Färdighetstränande och språkstärkande sommarlovskola bör vara valfritt och beslutas av huvudmannen utifrån de behov som finns i dess verksamhet.

7.8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Synpunkt: Tidsplanen för försöksverksamheten förefaller rimlig med start läsåret 26/27 men det förutsätter att urvalet av skolor och vilken form av förstärkningsundervisning som ska ske per skola är klart hösten 2025. Deltagande skolor och huvudmän behöver ges goda förutsättningar att få tillräckligt med information och bästa förutsättningar för planering/tjänsteplanering som påbörjas tidigt under vårterminen 2026.

För Luleå Kommun

Lena Heikka
Utvecklingsledare grundskola